

Nirav Modi és a nagy bankrablás

INDIA GYÉMÁNTKIRÁLYÁNAK FELEMELKEDÉSE ÉS BUKÁSA

VADAS ZSUZSA

India a mesék és az álmok országa, ahol korunk új maharadzsái, a multik mesésen gazdagok, míg a túlnépesedett ország 1,4 milliárd lakosának jelentős része csak álmodik arról, hogy meggazdagodjon. Egy ambiciózus fiatalember, *Nirav Modi* nemcsak mert nagyot álmodni, hanem néhány év alatt rekordot döntött: India gyémántkirálya lett.

Majd ugyanolyan gyorsan, ahogy magasba emelkedett, lebukott. Csalási botránya alapjaiban ingatta meg országa gyémántpiaci hegemoniáját, válságba sodorta a többi piacot is világszerte.

Most rács mögött ül Londonban.

Óhatatlanul felmerül a kérdés: ki ez a most ötvenes éveiben járó üzletember, aki képes volt felépíteni egy virágzó gyémántkirályságot, elegáns ékszerboltjai behálózják az egész világot, a Modi márkanevvel pedig ténylegesen felzárkózott az olyan nemzetközi luxusmárkák, mint a Cartier, a Bulgari vagy a Van Cleef & Arpels mellé? Mi vitte rá, hogy saját vagyonát és jó hírnevét is kockáztatva valótlan adatokkal jusson tetemes összegű hitelek felvételéhez? Gátlástalan gazember, örült, vagy csak elcsúszott valami banánhéjon?

KARMESTERNEK KÉSZÜLT

Az indiai Palanpurban született, Belgiumban nőtt fel, ahol apja csiszolatlan gyémántokkal kereskedett. Az Antwerpeni Nemzetközi Iskolában még arról álmodozott, hogy karmester lesz, vonzódott a zenéhez. Ehelyett, nyilván családja kívánságára, pénzügyi ismereteket szerzett Amerikában, a Pennsylvania Egyetemen.

Ezután visszament Mumbaiba, kitanulni a gyémántszakmát. Az indiai főváros híres gyémántpiaca – a mocsok, a legyek és a trágyaszag ellenére – valódi kincsesbánya. Ott még a nyomorgók is összesepregethetnek, kapirgálhatnak egy kis aranyorzsálékot, gyémánttörmeléket, ha jó napjuk van. Korra hajnalban guberálók hada lepi el India legnagyobb arany- és ékszerpiacának utcáit. Még a mosakodó kutak alján lerakódott iszapot is szítán átmossák, hátha aranyra bukkannak. Műszak végén ugyanis az ékszerészek és aranyművesek ezekben a rozsdás vastartályokban mosakodnak meg. Ők készítik a csodás ékszereket, százévesnél is öregebb műhelyeikben.

Nirav Modi a mélyszegénységnek és mesés gazdagságnak ebből a furcsa, kétarcú világából – ahol ezrek dolgoznak éhbérért, vagy élnek meg az összekapirgált aranyorzsákból – emelkedett ki, toronymagasan. Láttá, hogy akinek szerencséje van, tehetséges és jó kuncaftokat szerez, sokra vihethi. Nem tétlenkedett. Mert nagyot

álmodni, és készen állt a megvalósításra: 100 ékszerüzletnek a felépítésére, amelynek határidejét 2025-re tűzte ki.

SZTÁROK SZTÁRÉKSZERÉSZE

2015-ben ő volt az első indiai, aki üzletet nyitott New York híres luxus bevásárló utcáján, a Madison Avenue-n. A megnyitón jelen volt *Donald Trump* amerikai elnök idősebb fia, Donald Trump Jr. és annak felesége, *Vanessa*, valamint számos híresség. Ekkor már Modi a sztárok kedvenc ékszerésze volt. Mesés ékszereiben népszerű csillagok, köztük *Naomi Watts*, *Kate Winslet*, *Karlie Kloss*, *Jennifer Lopez* tündököltek a Golden Globe- és Oscar-gálákon. A márka arcának *Rosie Huntington-Whiteley*, a világszerte ismert brit színésznő-modellt szerződtette, lapokban szívesen fotóztatta magát celebek társaságában. Sorra nyíltak bemutatótermei New York után Párizsban, Londonban, Új-Delhiben, Hongkongban. Több tucat boltot

létesített a világ különböző városai-
ban. 2013-ban a Forbes felvette a leg-
gazdagabbak listájára. Nettó vagy-
onát ekkor 1,4 milliárd amerikai dollár-
ra becsülték. Kifinomult szépérzé-
kének köszönhetően meghódította a
legjobban jövedelmező ékszerpiacot,
a különleges gyémántokra vevő gaz-
dag hölgyeket.

„A gyémánt a lányok legjobb barát-
ja” – énekelte *Marilyn Monroe*, az
1953-ban forgatott *Szőkék előnyben*
című filmjében. Nem csoda, hogy
Amerikában valaha elképzelni sem le-
hetett olyan eljegyzést, ahol a gáláns
vőlegény ne gyémántgyűrűt húzott
volna az ara ujjára. Modi híres lett és
dúsgazdag. Arra különösen büszke
volt, hogy a Modi márka világsikere új-
ra felragyogtatta az indiai gyémánt-
ipart. Aztán váratlanul beütött a
krach: a sztárok ékszerése a magas-
ból a mélybe zuhant. Királysága kár-
tyavárként omlott össze.

A NAGY BANKRABLÁS

A lavinát 2018-ban egy gyémántfeldol-
gozó cég családja indította, legalábbis
rá gyanakodtak, a Pandzsábi Nemzeti
Banknál kibukott óriási hiány miatt. Ez
volt az indiai történelem legnagyobb
vállalati csődje. Modi csalásáról nem
történt említés. Idővel egy amerikai
csődbíróság is vizsgálódní kezdett, és
megállapították, hogy Modi és bűntár-
sai többmilliárd dollárt csaltak ki a
bankból hét év alatt. Dokumentum-
kat hamisítottak, jelentősebb hitelek
felvételére nem létező eszközöket tün-
tetve fel zálogként. Az áltranzakciókat

húszt fedőcégen keresztül hajtották
végre. Volt olyan gyémánt, amelyet
papíron négyszer is megvettek, majd
eladtak, ám ez senkinek nem tűnt fel.
Valószínűbb, hogy tudtak róla, csak
féltek, hogy megrendül a bankba ve-
tett bizalom. Márpedig ebben az üzlet-
ágban a bizalom a pénznél is fonto-
sabb. Modi súlyos hibát követett el,
hogy visszaélt ezzel, felrúgva az évszáz-
ados hagyományokat.

A mumbai gyémánttőzsdén például
általánosan bevett gyakorlat volt,
hogy többmilliárdos ügyletet is szó-
ban kötöttek meg, pusztán kézfogás-
sal. Szerződésekről és számlákról
nem is hallottak. Modi jobbnak látta
biztonságos menedéket találni. Első-
ként Hongkongban, majd az Egyesült
Királyságban kért menedékjogot. In-
diai vagyonát, a nevét viselő üzlete-
ket, luxusautó gyűjteményét, gyárait
lefoglalták a hatóságok. Több ezer al-
kalmazottját szélnek eresztették. A
kár, amit okozott, ennél sokkal na-
gyobb volt. A drágakövek beszá-
llítóláncai lefagytak, nincs kínálat, a
kereslet is zuhanórepülésbe ment át.
Idén máris 25 százalékkal csökkenhet
a jobb időkben évi 80 milliárdos gyé-
mántpiac. Ebben már közrejátszik a
koronavírusjárvány is, hiszen a legna-
gyobb vevőnek számító Amerikában
leállt minden: a gyémántbányáktól a
csiszoló üzemeken át a kereskedőkig.

MI LETT MODIVAL?

A szökött ékszerészt 2019 tavaszán,
az Interpol egyéves hajszája után,
Londonban letartóztatták, 8 millió

fontos háza közelében, egy 13 ezer
amerikai dollárt érő struccbőr dzseki-
ben. A bírósági tárgyalás folytatását a
járvány miatt elhalasztották a követ-
kező évre... Bőven van ideje elgondol-
kodni azon, miért játszotta el a becsü-
letét? Miért nem érte be azzal, amit
elért? Túl sokat akart, túl gyorsan, pe-
dig az indiai üzleti életben nem nézik
jó szemmel azt, aki ezerrel hajt a
csúcsra. Azt, aki „tisztos”, háromgye-
rekes családapaként luxuskocsin furi-
kázik, méregdrága villában lakik,
sztárok társaságában mutatkozik
partikon, fogadásokon. Hát még, ha a
legdrágább és legdivatosabb cuccok-
ban parádézik. Fejébe szállhatott a di-
csőség, túllépett azon a határon, ame-
lyet ma már sehol nem vesznek komo-
lyan. Mostanában másról sem olvas-
hatunk a lapokban, mint sikkasztás-
ról, maffiás, korrupciós és pénzmosá-
si ügyletekről, de arról alig, hogy fele-
lősségre vonták az elkövetőket. Modi
valószínűleg nem szándékozott csőd-
be vinni a bankját, bedönteni a gyé-
mántpiacot, hiszen lett volna miből
visszafizetni a tartozását. Elszámít-
hatta magát. A botrány kirobbanása
váratlanul érte, még az indiai pénzvilág
zárt közösségétől sem várhatott
arra a védelemre, amely megilleti a
közösség többi tagját. India tavaly
mégis kinyújtotta utána a kezét: kérte
Nirav Modi kiadatását. De a brit igaz-
ságszolgálat tempójának ismeretében
akár évekre is telhet, amíg döntés
születik az ügyében. ❀

